

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO 2010
M. RUGSĖJO 17 D. ĮSAKIMO NR. A1-425 „DĖL KĖLIMO KRANŲ NAUDOJIMO
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2015 m. vasario 19 d. Nr. A1-81
Vilnius

P a k e i ĉ i u Kėlimo kranų naudojimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. A1-425 „Dėl Kėlimo kranų naudojimo taisyklių patvirtinimo“:

1. Pakeičiu 1 punktą ir jį išdėstau taip:

„1. Kėlimo kranų naudojimo taisyklės (toliau – šios Taisyklės) nustato reikalavimus, kaip kėlimo kranai, nurodyti Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-246 „Dėl Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“, 5.1 papunktyje, turi būti pradedami naudoti, naudojami, prižiūrimi ir tikrinama jų techninė būklė.“

2. Pakeičiu 3 punkto trečiąją pastraipą ir ją išdėstau taip:

„**Krano darbo vadovas** – asmuo, parengtas pagal Kėlimo kranų darbo vadovo mokymo programą, turintis reikiamų žinių ir gebėjimų, pažymėjimą, išduotą Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai), nustatyta tvarka, atsakingas už darbo su kranu objekte planavimą, organizavimą, koordinavimą, vykdymą ir priežiūrą.“

3. Pakeičiu 4 punktą ir jį išdėstau taip:

„4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme, Techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“ (toliau – Techninis reglamentas „Mašinų sauga“), kituose teisės aktuose, nurodytuose šių Taisyklių 2 priede, ir darniuosiuose standartuose, nurodytuose šių Taisyklių 3 priede, vartojamas sąvokas.“

4. Pakeičiu 5 punktą ir jį išdėstau taip:

„5. Nauji kėlimo kranai gali būti pradedami naudoti, jeigu atitinka Techninio reglamento „Mašinų sauga“ reikalavimus.“

5. Pakeičiu 6 punktą ir jį išdėstau taip:

„6. Į Lietuvos rinką tiekiami ir pradedami naudoti nenaui kėlimo kranai, kurie pagaminti po Techninio reglamento „Mašinų sauga“ įsigaliojimo, arba, nepriklausomai nuo jų pagaminimo datos, jeigu jie į Lietuvos rinką tiekiami iš trečiųjų šalių, kurios nėra Europos Sąjungos valstybės narės ar valstybės, pasirašiusios Europos ekonominės erdvės susitarimą, turi atitikti šių Taisyklių 5 punkte nustatytus reikalavimus.“

6. Pakeičiu 7 punktą ir jį išdėstau taip:

„7. Iki 2004 m. sausio 1 d. pradėti naudoti ir naudojami kėlimo kranai turi atitikti taisyklių, standartų ir kitų techninių dokumentų, pagal kuriuos jie buvo pagaminti, reikalavimus. Naudojamo kėlimo kranų atitiktį sveikatos ir saugos reikalavimams ir jo tobulinimo būtinumą, atlikęs pavojų identifikavimą ir rizikos vertinimą pagal Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 102 „Dėl Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai), 1 priedo reikalavimus, nustato kranų savininkas. Kranų savininkas taip pat numato atitinkamas priemones saugos lygmeniui gerinti ir šių priemonių įgyvendinimo terminus. Įgaliota įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaiga, atlikdama kėlimo kranų techninės būklės tikrinimą, pateikia savo išvadą dėl pavojų ir rizikos šalinimo būdų, apimčių ir priemonių tinkamumo ir pakankamumo.

Šiame punkte nustatytus reikalavimus taip pat turi atitikti į Lietuvos rinką iš Europos Sąjungos valstybės narės ar valstybės, pasirašiusios Europos ekonominės erdvės susitarimą (toliau – valstybė narė), tiekiami ir praddami naudoti nenaui kėlimo kranai, kurie buvo naudojami valstybėje narėje iki Techninio reglamento „Mašinų sauga“ įsigaliojimo.“

7. Pakeičiu 9 punktą ir jį išdėstau taip:

„9. Prieš pradėdamas naudoti kraną, kranų savininkas turi sudaryti sutartį dėl jo techninės būklės tikrinimo su viena jo paties pasirinkta įgaliota įstaiga ir, po techninės būklės patikrinimo gavęs šios įstaigos išvadą, kad kranas yra tinkamas saugiai naudoti, įregistruoti kraną Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr. 645 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro įsteigimo ir Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka.“

8. Pripažįstu netekusiu galios 10 punktą.

9. Pakeičiu 14 punktą ir jį išdėstau taip:

„14. Kranų savininkas privalo užtikrinti saugų kranų naudojimą ir kvalifikuotą jo nuolatinę priežiūrą, vadovaudamasis gamintojo pateiktais kranų naudojimo dokumentais ir šių Taisyklių, Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo, Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų, kitų teisės aktų, reglamentuojančių kėlimo įrenginių naudojimą, reikalavimais. Kranų savininkas privalo visą kranų naudojimo laiką saugoti ir pildyti kranų naudojimo dokumentų bylą (kranų pasą). Kranų naudojimo instrukcija turi būti surašyta valstybine kalba ir, jeigu reikia, kita kalba, suprantama kranų naudojančiam ir prižiūrinčiam personalui.“

10. Pakeičiu 17 punktą ir jį išdėstau taip:

„17. Kranai, naudojami patalpose arba objektuose, kuriuose gali susidaryti sprogį aplinka, turi atitikti Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 432 „Dėl Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogioje aplinkoje, techninio reglamento tvirtinimo“ reikalavimus.“

11. Pakeičiu 22.9 papunktį ir jį išdėstau taip:

„22.9. užtikrinti, kad kranas būtų laiku paruoštas įgaliotos įstaigos atliekamam techninės būklės patikrinimui, apie tai pranešta šiai įstaigai, jos darbuotojams būtų sudarytos reikiamos darbo sąlygos ir pateikti kranų naudojimo dokumentai. Kranas gali būti eksploatuojamas tik esant galiojančiai įgaliotos įstaigos išvadai, kad jis yra tinkamas saugiai naudoti;“.

12. Pakeičiu 22.18 papunktį ir jį išdėstau taip:

„22.18. vadovaudamasis Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 1118 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų patvirtinimo“, ir Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-232/4-306 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatų patvirtinimo“, pranešti Valstybinei darbo inspekcijai, įgaliotai įstaigai apie kranų avarijas ir su kranų naudojimu susijusius sunkius ir

mirtinus nelaimingus atsitikimus, žalą aplinkai ar turtui, organizuoti avarijų padarinių lokalizavimą ir likvidavimą bei tyrimą;“.

13. Pakeičiu 22.20 papunktį ir jį išdėstau taip:

„22.20. užtikrinti, kad, remontuojant kranų metalines konstrukcijas, skaičiuojamieji elementai būtų suvirinami pagal galiojančiuose standartuose nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus suvirinimo procedūrų aprašus. Suvirinti skaičiuojamuosius kranų metalinių konstrukcijų elementus turi būti leidžiama tik atestuotiesiems ir turintiems galiojantį kvalifikacijos pažymėjimą (sertifikatą) suvirintojams. Suvirinimo darbų kokybės dokumentai (naudotų medžiagų sąrašas, jų sertifikatai, suvirinimo procedūrų aprašai, suvirintojo atestavimo duomenys, identifikavimo ženklai ir kt.) turi būti saugomi kranų naudojimo dokumentų byloje (kranų pase). Šiuos dokumentus privalo pateikti juridinis asmuo, atlikęs remonto darbus;“.

14. Pakeičiu 28.10 papunktį ir jį išdėstau taip:

„28.10. darbų vykdymo projektas neparengtas ir (arba) nesuderintas su kranų savininku ar kranų nuomos (panaudos) sutartyje nustatytu asmeniu.“

15. Pakeičiu 35 punktą ir jį išdėstau taip:

„35. Kranų darbo vadovą tvarkomuoju dokumentu paskiria asmuo, atsakingas už darbų vykdymą objekte, kur atliekami darbai naudojant kraną. Statybvietėje visi kranų darbo vadovai skiriami suderinus tai su statinio statybos vadovu (arba statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatoriumi). Savaeigio kranų savininko sprendimu nesudėtingiems pakrovimo ir iškrovimo darbams atlikti kranų darbo vadovo pareigas leidžiama pavesti kranininkui, turinčiam kėlimo kranų darbo vadovo pažymėjimą.“

16. Pakeičiu 37 punktą ir jį išdėstau taip:

„37. Kroviniams užkabinti ir atkabinti skiriami stropuotojai. Stropuotojus tvarkomuoju dokumentu paskiria arba kranų savininkas, arba asmuo, atsakingas už darbų vykdymą objekte, kur atliekami darbai naudojant kraną. Stropuotojai turi būti išmokyti perduoti žodinius pranešimus ir ženklus rankomis pagal Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95 „Dėl Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų“. Stropuotojų instruktavimo, mokymo ir žinių tikrinimo tvarką nustato juos paskyręs darbdavys ar jo įgaliotas asmuo.“

17. Pakeičiu 41.2 papunktį ir jį išdėstau taip:

„41.2. darbdavio (ar jo įgalioto asmens) nustatytu periodiškumu.“

18. Pakeičiu 42.7 papunktį ir jį išdėstau taip:

„42.7. kelti ir perkelti krovinius keliais kranais leidžiama tik tais atvejais, kai kiekvieno kranų apkrova, keliant krovinį, neviršija jo keliamosios galios ir darbai vykdomi pagal darbų vykdymo projektą arba, jeigu šie darbai yra besikartojančio technologinio proceso dalis, technologinę kortelę, kuriuose nurodomos krovinių stropavimo ir perkėlimo schemas, operacijų vykdymo eiliškumas, krovinių kėlimo lynų padėtis;“.

19. Pakeičiu 42.8 papunktį ir jį išdėstau taip:

„42.8. kai du ar daugiau kranų yra sumontuoti ar pastatomi taip, kad jų darbo zonos sutampa (persidengia), turi būti nustatyta jų darbo tvarka darbų vykdymo projekte arba, jeigu šie darbai yra besikartojančio technologinio proceso dalis, technologinėje kortelėje ir imtasi priemonių, padedančių išvengti krovinių ar kranų susidūrimo;“.

20. Pakeičiu 74 punktą ir jį išdėstau taip:

„74. Kranai, kurie pagal savo parametrus nepatenka į įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašą, turi būti naudojami ir prižiūrimi jų savininkų nustatyta tvarka vadovaujantis šių kranų gamintojų nustatytais reikalavimais ir Darbo įrenginių naudojimo bendraisiais nuostatais. Šių kranų savininkai taip pat gali vadovautis šių Taisyklių nuostatomis.“

21. Pakeičiu 75 punktą ir jį išdėstau taip:

„75. Asmenys, pažeidę šių Taisyklių reikalavimus, atsako Administracinių teisės pažeidimų kodekso ir Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.“

22. Pakeičiu 1 priedo 4 punktą ir jį išdėstau taip:

„4. Kilnojamieji kranai, kurių bėgių kelias sujungtas su pastato konstrukcijomis, ir stacionarieji kranai turi būti montuojami ir pastatomi pagal projektą, kuris turi būti suderintas su statinio projektu ir gamintojo nustatytais reikalavimais. Strėliniai savaeigiai, bokštiniai ir kiti kilnojamieji kranai, kurių bėgių kelias nesujungtas su pastato konstrukcijomis, turi būti statomi pagal darbų vykdymo projektą. Darbų vykdymo projektą turi parengti asmenys, kurie ketina atlikti darbą su kranais. Pradėti darbus su kranu galima tik tada, kai darbų vykdymo projektas yra suderintas su kranu savininku ar kranu nuomos (panaudos) sutartyje nustatytu asmeniu. Darbų vykdymo projekte, priklausomai nuo numatomų darbų pobūdžio, sąlygų ir apimties, turi būti nurodyta:

4.1. kranu pastatymo schema;

4.2. kraną naudojantis personalas;

4.3. kranu vardinė keliamoji galia, kablo kėlimo aukštis, strėlės siekis, atsižvelgiant į statybos, montavimo ar kitų planuojamų darbų sąlygas;

4.4. saugūs atstumai nuo inžinerinių tinklų, elektros tinklų ir elektros perdavimo linijų, miesto transporto ir pėsčiųjų judėjimo vietų, nepavojingi kranu priartėjimo prie pastatų ir medžiagų sandėliavimo vietų atstumai;

4.5. kranu pastatymo ir darbo sąlygos arti iškasų;

4.6. kranu vykdomų operacijų eiliškumas;

4.7. kelių kranų, dirbančių viename bėgių kelyje arba lygiagrečiuose keliuose, saugaus darbo sąlygos ir tvarka;

4.8. krovinių kabinimo (stropavimo) schemas;

4.9. krovinių sandėliavimo vieta ir gabaritai, privažiavimo keliai, saugos ženklų ir perspėjimo užrašų išdėstymo vietos ir pan.;

4.10. sumontuoto kranu darbo zonos erdvėje numatytų darbų saugos priemonės, montavimo vieta, apšvietimas, bėgių kelio aptvarai, elektros jėgos skydai ir pan.“

23. Pakeičiu 2 priedą ir jį išdėstau nauja redakcija (pridedama).

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Algimanta Pabedinskienė

NORMINIŲ TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU KĖLIMO KRANŲ NAUDOJIMU, SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimas Nr. 817 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. 645 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro įsteigimo ir Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų patvirtinimo“.
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. 391 „Dėl Nuolatinės potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros licencijavimo taisyklių patvirtinimo“.
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimas Nr. 1118 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų patvirtinimo“.
9. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 102 „Dėl Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“.
10. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“.
11. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymas Nr. A1-246 „Dėl Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“.
12. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“.
13. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymas Nr. A1-22/D1-34 „Dėl Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatų patvirtinimo“.
14. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. vasario 3 d. įsakymas Nr. 1-22 „Dėl Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“.
15. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. A1-289 „Dėl Naujų ir naudotų importuojamų potencialiai pavojingų įrenginių techninių dokumentų patikrinimo ir šių įrenginių tinkamumo naudoti Lietuvos Respublikoje pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
16. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 432 „Dėl Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogioje aplinkoje, techninio reglamento tvirtinimo“.
17. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymas Nr. A1-232/4-306 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatų patvirtinimo“.
18. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymas Nr. 95 „Dėl Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų“.
19. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymas Nr. 325 „Dėl STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“ patvirtinimo“.
20. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2000 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 346 „Dėl Saugos ir sveikatos taisyklių statyboje patvirtinimo“.

21. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. V-240 „Dėl Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiųstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos patvirtinimo“.
